

Άγιος Παΐσιος Αγιορείτης: Εξομολόγηση...να δένουμε το τραύμα μας

[Αγιορείτης](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη](#)

Γέροντα, όταν στον αγώνα μου έχω πτώσεις,

πανικοβάλλομαι.

- Μη φοβάσαι. Αγώνας είναι και θα έχουμε και τραύματα. Με την εξομολόγηση αυτά θεραπεύονται. Βλέπεις, οι στρατιώτες στον πόλεμο, όταν τραυματίζονται επάνω στην μάχη, τρέχουν αμέσως στον γιατρό, δένουν το τραύμα τους και συνεχίζουν να πολεμούν φιλότιμα. Εν τω μεταξύ αποκτούν και πείρα από τον τραυματισμό και προφυλάγονται καλύτερα, ώστε να μην ξανατραυματισθούν. Έτσι και εμείς, όταν τραυματιζώμαστε πάνω στον αγώνα μας, δεν πρέπει να δειλιάζουμε, αλλά να τρέχουμε στον γιατρό - στον πνευματικό -, να του δείχνουμε το τραύμα μας, να θεραπευώμαστε πνευματικά, και πάλι να συνεχίζουμε «τον καλόν αγώνα»[3]. Κακό είναι, όταν δεν ψάχνουμε να βρούμε τους φοβερούς εχθρούς της ψυχής, τα πάθη, και δεν αγωνιζώμαστε, για να τους εξοντώσουμε.

- Γέροντα, μερικοί από φιλότιμο δεν πάνε να εξομολογηθούν. «Αφού μπορεί να ξανακάνω το ίδιο σφάλμα, λένε, για ποιο λόγο να πάω να το εξομολογηθώ; για να κοροϊδεύω τον παπά;».

- Αυτό δεν είναι σωστό! Είναι σαν να λήη ένας στρατιώτης, όταν τραυματίζεται: «Αφού ο πόλεμος δεν τέλειωσε και μπορεί πάλι να τραυματισθώ, γιατί να δέσω το τραύμα μου;». Αλλά, αν δεν το δέση, θα πάθη αιμορραγία και θα πεθάνη. Μπορεί από φιλότιμο να μην πηγαίνουν να εξομολογηθούν, τελικά όμως αχρηστεύονται. Ο διάβολος, βλέπεις, εκμεταλλεύεται και τα χαρίσματα. Αν δεν καθαρίζουμε με την εξομολόγηση την ψυχή μας, όταν πέφτουμε και λερωνώμαστε, με τον λογισμό ότι πάλι θα πέσουμε και θα λερωθούμε, προσθέτουμε λάσπες πάνω στις παλιές λάσπες και είναι δύσκολο μετά να καθαρίσουν.

Η ανάγκη για εξομολόγηση

- Γέροντα, ο Όσιος Μάρκος ο Ασκητής λέει: «Ο γνωστικός εξομολογείται στον Θεό όχι με την απαρίθμηση των παραπτωμάτων του, αλλά με την υπομονή των επερχομένων θλίψεων»[4]. Τι εννοεί;

- Και το ένα πρέπει να γίνεται και το άλλο. Εξομολογείται ο πιστός στον πνευματικό, εξομολογείται και πριν από την προσευχή ταπεινά στον Θεό, απογυμνώνοντας τον εαυτό του: «Θεέ μου, έσφαλα, είμαι τέτοιος, τέτοιος». Συγχρόνως όμως δέχεται και τις θλίψεις που του συμβαίνουν σαν φάρμακο. Ο Άγιος δεν λέει να μην κάνης την πρώτη και την δεύτερη εξομολόγηση, αλλά μόνο να υπομένης τις θλίψεις. Τι θα πη «εξομολογούμαι;». Δεν θα πη «ομολογώ έξω αυτό που έχω μέσα μου»; Αν έχης μέσα στο καλά, «εξομολογείσαι τω Κυρίω»[5], δηλαδή δοξολογείς τον Θεό. Αν έχης κακά, εξομολογείσαι τις αμαρτίες σου.

- Γέροντα, την πρώτη φορά που θα πάη κανείς για εξομολόγηση, θα μιλήση στον πνευματικό για όλη την προηγούμενη ζωή του;

- Την πρώτη φορά θα κάνη μια γενική εξομολόγηση. Όπως ο ασθενής, όταν μπη στο νοσοκομείο, δίνει το ιστορικό του, π.χ. λέει: «είχα μια πάθηση στους πνεύμονες, αλλά τώρα έχει περάσει, έχω κάνει μια εγχείρηση με ολική ή τοπική νάρκωση κ.λπ.», έτσι και στην πρώτη εξομολόγηση, ας προσπαθήση κανείς να πη στον πνευματικό λεπτομέρειες από την ζωή του, και εκείνος θα βρη την πληγή, για να την θεραπεύση. Πολλές φορές ένα χτύπημα, που δεν του δίνεις σημασία, έχει ύστερα συνέπειες. Βέβαια, την πρώτη φορά που θα πάη στον πνευματικό, θα έχη να πη, ας υποθέσουμε, εκατό αμαρτίες. Την δεύτερη θα έχη να πη εκατόν δέκα, γιατί θα τον πολεμήση περισσότερο ο διάβολος, επειδή εξομολογήθηκε και του χάλασε τη δουλειά. Την Τρίτη φορά μπορεί να πη εκατόν πενήντα, αλλά ύστερα θα ελαττώνεται συνέχεια ο αριθμός, μέχρι που θα πηγαίνη για εξομολόγηση και θα έχη να πη ελάχιστες αμαρτίες.

Η σωστή εξομολόγηση

- Γιατί μερικές φορές, ενώ η συνείδηση μας ελέγχει, δεν κάνουμε τον ανάλογο αγώνα, για να διορθωθούμε;
- Αυτό μπορεί να συμβή και από ένα τσάκισμα ψυχικό. Όταν είναι κανείς πανικοβλημένος από κάποιον πειρασμό, θέλει να αγωνισθή, αλλά δεν έχει διάθεση, δεν έχει ψυχική δύναμη. Τότε πρέπει να τακτοποιηθή εσωτερικά με την εξομολόγηση. Με την εξομολόγηση παρηγοριέται, τονώνεται και ξαναβρίσκει με την Χάρη του Θεού το κουράγιο για αγώνα. Αν δεν τακτοποιηθή, μπορεί να του έρθη και άλλος πειρασμός, οπότε, θλιμμένος όπως είναι, τσακίζεται περισσότερο, τον πνίγουν οι λογισμοί, απελπίζεται και μετά δεν μπορεί να αγωνισθή καθόλου.
- Και αν αυτό συμβαίνει συχνά;
- Αν συμβαίνει συχνά, πρέπει ο άνθρωπος να τακτοποιείται συχνά, να ανοίγει την καρδιά του στον πνευματικό, για να παίρνη κουράγιο. Και όταν τακτοποιηθή, πρέπει να βάλη την μηχανή να τρέξη, να αγωνισθή φιλότιμα και εντατικά, για να πάρη καταπόδι τον έξω από 'δώ.
- Γέροντα, όταν δεν αισθάνωνται την ανάγκη για εξομολόγηση, τι φταίει;
- Μήπως δεν παρακολουθείς τον εαυτό σου; Η εξομολόγηση είναι μυστήριο. Να πηγαίνης και απλά να λες τις αμαρτίες σου. Γιατί, τι νομίζεις; Πείσμα δεν έχεις; Εγωισμό δεν έχεις; Δεν πληγώνεις την αδελφή; Δεν κατακρίνεις; Μήπως εγώ τι πηγαίνω και λέω; «Θύμωσα, κατέκρινα ...;» και μου διαβάζει ο πνευματικός την συγχωρητική ευχή. Αλλά και οι μικρές αμαρτίες έχουν και αυτές βάρος. Όταν πήγαιναν στον Παπα-Τύχωνα[6] να εξομολογηθώ, δεν είχα τίποτα σοβαρό να πω και μου έλεγε: «Αμμούδα, παιδάκι μου, αμμούδα»! Οι μικρές αμαρτίες μαζεύονται και κάνουν ένα σωρό αμμούδα, που είναι όμως βαρύτερη από μια μεγάλη πέτρα. Ο άλλος που έχει κάνει ένα αμάρτημα μεγάλο, το σκέφτεται συνέχεια, μετανοεί και ταπεινώνεται. Εσύ έχεις πολλά μικρά. Εάν όμως εξετάσης τις συνθήκες με τις οποίες εσύ μεγάλωσες και τις συνθήκες με τις οποίες μεγάλωσε ο άλλος, θα δης ότι είσαι χειρότερη από εκείνον. Να προσπαθής επίσης να είσαι συγκεκριμένη στην εξομολόγησή σου. Δεν φθάνει να πη κανείς λ.χ. «ζηλεύω, θυμώνω κ.λπ.», αλλά πρέπει να πη τις συγκεκριμένες πτώσεις του, για να βοηθηθή. Και, όταν πρόκειται για κάτι βαρύ, όπως η πονηριά, πρέπει να πη και πως σκέφθηκε και πως ενήργησε· αλλιώς κοροϊδεύει τον Χριστό. Αν ο άνθρωπος δεν ομολογή την αλήθεια στον πνευματικό, δεν του αποκαλύπτει το σφάλμα του, για να μπορέση να τον βοηθήση, παθαίνει ζημιά, όπως και ο άρρωστος κάνει μεγάλο κακό στην υγεία του, όταν κρύβη την πάθησή του από τον γιατρό. Ενώ, όταν εκθέτη τον εαυτό του όπως

ακριβώς είναι, τότε ο πνευματικός μπορεί να τον γνωρίσει καλύτερα και να τον βοηθήσει πιο θετικά.

Ύστερα, όταν κανείς αδικήσει ή πληγώσει με την συμπεριφορά του έναν άνθρωπο, πρέπει πρώτα να πάει να του ζητήσει ταπεινά συγχώρηση, να συμφιλιωθεί μαζί του, και έπειτα να εξομολογηθεί την πτώση του στον πνευματικό, για να λάβει την άφεση. Έτσι έρχεται η Χάρης του Θεού. Αν πη το σφάλμα του στον πνευματικό, χωρίς προηγουμένως να ζητήσει συγχώρηση από τον άνθρωπο που πλήγωσε, δεν είναι δυνατόν να ειρηνεύσει η ψυχή του, γιατί δεν ταπεινώνεται. Εκτός αν ο άνθρωπος που πλήγωσε έχει πεθάνει ή δεν μπορεί να τον βρει, γιατί άλλαξε κατοικία και δεν έχει την διεύθυνσή του, για να του ζητήσει, έστω και γραπτώς, συγγνώμη, αλλά έχει διάθεση να το κάνει, τότε ο Θεός τον συγχωρεί, γιατί βλέπει την διάθεσή του.

- Αν, Γέροντα, ζητήσουμε συγχώρηση και δεν μας συγχωρήσει;

- Τότε να κάνουμε προσευχή να μαλακώσει ο Θεός την καρδιά του. Υπάρχει όμως περίπτωση να μη βοηθήσει ο Θεός να μαλακώσει η καρδιά του, γιατί, αν μας συγχωρήσει, μπορεί να ξαναπέσουμε στο ίδιο σφάλμα.

- Γέροντα, όταν κανείς κάνει ένα σοβαρό σφάλμα, υπάρχει περίπτωση να μην μπορεί να το εξομολογηθεί αμέσως;

- Γιατί να το αφήσει; Για να ξινίσει; Όσο κρατάς ένα χαλασμένο πράγμα, τόσο χαλάει. Γιατί να αφήσει να περάσουν ένας-δύο μήνες, για να πάει στον πνευματικό να το εξομολογηθεί; Να πάει το συντομότερο. Αν έχει μια πληγή ανοιχτή, θα αφήσει να περάσει ένας μήνας, για να την θεραπεύσει; Ούτε να περιμένει να πάει, όταν θα έχει πολύ χρόνο ο πνευματικός, για να έχει πιο πολλή άνεση. Αυτό το ένα σφάλμα, τακ-τακ να το λείπει αμέσως και μετά, όταν ο πνευματικός θα έχει χρόνο, να πηγαίνει για πιο πολύ, για μια συζήτηση κ.λπ.

Δεν χρειάζεται ώρα πολλή, για να δώσω εικόνα του εαυτού μου. Όταν η συνείδηση δουλεύει σωστά, δίνει ο άνθρωπος με δυο λόγια εικόνα της καταστάσεώς του. Όταν όμως υπάρχει μέσα του σύγχυση, μπορεί να λείπει πολλά και να μη δίνει εικόνα. Να, βλέπω, μερικοί μου γράφουν ολόκληρα τετράδια, είκοσι-τριάντα σελίδες αναφοράς με μικρά γράμματα, και μερικές σελίδες υστερόγραφο ...; Όλα αυτά που γράφουν, μπορούσαν να τα βάλουν σε μια σελίδα.

exomologhsh22.jpg

Τα ελαφρυντικά στην εξομολόγησή μας

γίνονται επιβαρυντικά για την συνείδηση

- Όταν, Γέροντα, κατά την εξομολόγησή μιας αμαρτίας δεν νιώθη κανείς τον πόνο που ένιωσε, όταν έκανε την αμαρτία, σημαίνει ότι δεν υπάρχει πραγματική μετάνοια;

- Αν έχη περάσει καιρός από τότε που έκανε αυτήν την αμαρτία, επουλώνεται η πληγή, γι' αυτό δεν νιώθει τον ίδιο πόνο. Αυτό που πρέπει να προσέξω, είναι να μη δικαιολογή τον εαυτό του κατά την εξομολόγηση. Εγώ, όταν πάω να εξομολογηθώ και πω λ.χ. «θύμωσα» - άσχετα αν χρειαζόταν να δώσω και σκαμπίλι -, δεν αναφέρω το θέμα, για να μη μου δώση ελαφρυντικό ο πνευματικός. Όποιος εξομολογείται και δικαιολογεί τον εαυτό του, δεν έχει ανάπαυση εσωτερική, όσο ασυνείδητος και αν είναι. Τα ελαφρυντικά που χρησιμοποιεί στην εξομολόγησή του γίνονται επιβαρυντικά για την συνείδησή του. Ενώ, όποιος υπερβάλλει τα σφάλματά του, γιατί έχει λεπτή συνείδηση, και δέχεται και μεγάλο κανόνα από τον πνευματικό, αυτός νιώθει ανέκφραστη αγαλλίαση. Υπάρχουν άνθρωποι που, αν κλέψουν λ.χ. μια ρώγα, νιώθουν σαν να πήραν πολλά καλάθια σταφύλια και σκέφτονται συνέχεια το σφάλμα τους. Δεν κοιμούνται όλη την νύχτα, μέχρι να το εξομολογηθούν. Και άλλοι, ενώ έχουν κλέψει ολόκληρα καλάθια σταφύλια, δικαιολογούν τον εαυτό τους και λένε πως πήραν ένα τσαμπί. Αυτοί όμως που όχι μόνο δεν δικαιολογούν τον εαυτό τους, αλλά μεγαλοποιούν το παραμικρό σφάλμα τους και στενοχωριούνται και υποφέρουν πολύ για μια μικρή τους αταξία, ξέρετε τι θεία παρηγοριά νιώθουν; Εδώ βλέπεις την θεία δικαιοσύνη, πως ο Καλός Θεός ανταμείβει.

Έχω παρατηρήσει ότι όσοι εκθέτουν τα σφάλματά τους ταπεινά στον πνευματικό και εξευτελίζονται, λάμπουν, γιατί δέχονται την Χάρη του Θεού. Ένας απόστρατος με πόση συντριβή μου διηγήθηκε ό,τι είχε κάνει από οκτώ χρονών παιδάκι. Ένα τόπι είχε πάρει από ένα παιδάκι για μια μόνο νύχτα - την άλλη μέρα του το έδωσε - και έκλαιγε, γιατί το στενοχώρησε. Όταν αποστρατεύθηκε, έψαξε και βρήκε όσους είχε λυπήσει, όταν υπηρετούσε - άσχετα αν εκτελούσε καθήκον της υπηρεσίας του-, και τους ζήτησε συγγνώμη! Μου έκανε εντύπωση! Όλα τα έπαιρνε επάνω του. Μένει τώρα σε ένα χωριό και τα χρήματά του τα δίνει ελεημοσύνη. Υπηρετεί και την ηλικιωμένη μάνα του, ενενήντα πέντε χρόνων, κατάκοιτη με ημιπληγία και, επειδή βλέπει το σώμα της, όταν την φροντίζει, τον πειράζει ο λογισμός. «Αν ο Χαμ που είδε την γύμνωση του πατέρα του τιμωρήθηκε[7], λέει, τότε εγώ ...;». Συνέχεια έκλαιγε. Το πρόσωπο του ήταν αλλοιωμένο. Πόσο διδάχθηκα από την συντριβή του!

- Μπορεί, Γέροντα, να μεγαλοποιή κανείς τα σφάλματά του, για να δείξη ότι κάνει

λεπτή εργασία´

- Εκείνο είναι άλλο· τότε υπερηφανεύεται από την ταπείνωση.

Μετά την εξομολόγηση

- Γέροντα, μετά την εξομολόγηση δικαιολογείται να νιώθης βάρος;

- Γιατί να νιώθης βάρος; Με μια σωστή εξομολόγηση σβήνουν όλα τα παλιά. Ανοίγονται νέα δεφτέρια. Έρχεται η Χάρις του Θεού και αλλάζει τελείως ο άνθρωπος. Χάνονται η ταραχή, η αγριάδα, το άγχος και έρχονται η γαλήνη, η ηρεμία. Τόσο αισθητό είναι αυτό ακόμη και εξωτερικά, που λέω σε μερικούς να φωτογραφηθούν πριν από την εξομολόγηση και μετά την εξομολόγηση, για να διαπιστώσουν και οι ίδιοι την καλή αλλοίωση, γιατί στο πρόσωπο ζωγραφίζεται η εσωτερική πνευματική κατάσταση. Τα μυστήρια της Εκκλησίας κάνουν θαύματα. Όσο πλησιάζει κανείς στον Θεάνθρωπο Ιησού Χριστό, θεώνεται, και επόμενο είναι να ακτινοβολή και να προδίδεται από την θεία Χάρη.

- Δηλαδή, Γέροντα, μετά από μια ειλικρινή εξομολόγηση νιώθεις αμέσως χαρά;

- Όχι πάντοτε. Μπορεί και να μη χαρής αμέσως, αλλά σιγά-σιγά γεννιέται μέσα σου η χαρά. Μετά την εξομολόγηση χρειάζεται η φιλότιμη αναγνώριση. Να νιώθης όπως αυτός που του χαρίζεται ένα χρέος που έχει, και από φιλότιμο αισθάνεται ευγνωμοσύνη και υποχρέωση προς τον ευεργέτη του. Να ευχαριστήεις τον Θεό, αλλά συγχρόνως να ζης και το ψαλμικό: «την ανομίαν μου εγώ γινώσκω και η αμαρτία μου ενώπιόν μου εστι διαπαντός»[8], για να μην ξεθαρρεύης και επαναλαμβάνης τα ίδια σφάλματα.

- Γέροντα, διάβασα κάπου ότι οι δαίμονες θα μας βασανίσουν στην άλλη ζωή ακόμη και για έναν κακό λογισμό που δεν εξομολογηθήκαμε.

- Κοίταξε, όταν ο άνθρωπος μετανόηση και πη στον πνευματικό ό,τι θυμόταν, χωρίς να έχει την πρόθεση να κρύψει κάτι, τελείωσε· τα ταγκαλάκια δεν έχουν καμμία εξουσία επάνω του. Όταν όμως δεν εξομολογηθή εν γνώσει του μερικές αμαρτίες του, θα βασανίζεται στην άλλη ζωή γι' αυτές.

- Γέροντα, όταν κάποιος εξομολογήθηκε νεανικά του σφάλματα, αλλά πάλι τα σκέφτεται και ταλαιπωρήται, είναι σωστή αντιμετώπιση;

- Αν έχει πολλή συντριβή για τα νεανικά του σφάλματα και τα εξομολογήθηκε, δεν υπάρχει λόγος να ταλαιπωρήται, αφού ο Θεός του τα συγχώρησε από την στιγμή που τα εξομολογήθηκε. Στο εξής δεν πρέπει να σκαλίζη τα παλιά, ιδίως σαρκικά αμαρτήματα, γιατί μπορεί να πάθη ζημιά. Στον πόλεμο π.χ. πέφτει μια

χειροβομβίδα δίπλα σε έναν στρατιώτη, αλλά τον φυλάει ο Θεός και δεν σκάζει. Όταν τελειώσει ο πόλεμος, βρίσκει ο στρατιώτης την χειροβομβίδα που δεν έσκασε και αρχίζει να την περιεργάζεται, και τελικά ανατινάσσεται στον αέρα σε καιρό ειρήνης.

Η εμπιστοσύνη στον πνευματικό

- Γέροντα, αν στενοχωρηθή κάποιος πολύ, γιατί τον μάλωσε για κάποιο σφάλμα του ο πνευματικός, και πέση σε λύπη, αυτό έχει μέσα εγωισμό;

- Εμ βέβαια, έχει μέσα εγωισμό. Αν στενοχωρηθή κατά Θεόν, θα έχη παρηγοριά, θα έχη και πρόοδο, γιατί θα προσπαθήση να μην το ξανακάνη. Πρέπει να λήη τις δυσκολίες, τους λογισμούς του, τις πτώσεις του στον πνευματικό και να δέχεται με χαρά και την ήπια και την αυστηρή συμπεριφορά του, γιατί όλα από αγάπη και ενδιαφέρον γίνονται για την πρόοδο της ψυχής του.

- Και αν, Γέροντα, δεν δέχωμαι το μάλωμα ή την παρατήρηση;

- Αν δεν δέχεσαι, θα μείνης αδιόρθωτη. Όσοι δεν δέχονται παρατηρήσεις ούτε από τους ανθρώπους που τους αγαπούν, τελικά παραμένουν στραβόξυλα και αχρηστεύονται μόνοι τους πνευματικά. Όπως οι σανίδες που δεν δέχονται το πλάνισμα του μαραγκού, για να γίνουν έπιπλα, καταλήγουν στα μπετά ή στις σκαλωσιές και πατιούνται και λασπώνονται, μέχρι που καταλήγουν στην φωτιά, έτσι και αυτοί στο τέλος καταστρέφονται.

- Γέροντα, όταν κάποιος διαφωνή σε ένα θέμα με τον πνευματικό του, τι πρέπει να κάνη;

- Να πη απλά και ταπεινά τον λογισμό του. Βέβαια χρειάζεται πολλή προσοχή στην εκλογή του πνευματικού, ώστε να μπορή κανείς να τον εμπιστεύεται και να αναπαύεται με την καθοδήγησή του.

- Συμφέρει, Γέροντα, όταν κανείς βλέπη κάτι διαφορετικά από τον πνευματικό, να επιμένη στην γνώμη του;

- Όχι, γιατί δεν ξέρει τι κρύβεται πίσω από αυτό που ο ίδιος δεν θεωρεί σωστό. Για να καταλάβη π.χ. κάποιος τι κρύβεται πίσω από μια ενέργεια του πνευματικού του, ίσως ο πνευματικός να πρέπη να του πη την εξομολόγηση ενός άλλου. Επιτρέπεται να πη την εξομολόγηση του άλλου; Ασφαλώς όχι. Ας πούμε ότι έχη συνεννοηθή με τον πνευματικό να τον δη την τάδε ώρα, αλλά την ώρα εκείνη πηγαίνει και κάποιος άλλος που είχε λογισμούς να αυτοκτονήση και ο πνευματικός παίρνει πρώτα εκείνον. Οπότε σκέφτεται: «Πήρε πρώτα αυτόν, εμένα με περιφρονεί». Πώς

να του πη όμως ο πνευματικός ότι αυτός είχε φθάσει στο σημείο να κάνει απόπειρα αυτοκτονίας; Αν του εξηγήση. Καταστρέφει, χαντακώνει τον άλλον. Ενώ, αν σκανδαλισθή αυτός ή αν κατεβάση τα μούτρα, δεν θα γίνη και μεγάλο κακό. Μια φορά έτσι σκανδαλίσθηκαν μερικοί που ήρθαν εκεί στο Καλύβι. Ήταν κάποιος που τον κατάφεραν με πολλή δυσκολία οι δικοί του να έρθη να συζητήσουμε και τον δέχθηκα με πολλή χαρά. Τον ασπάσθηκα, του έδωσα κομποσχοίνι, εικονάκια. Οι άλλοι παρεξηγήθηκαν. «Εμάς ο Γέροντας, είπαν, ούτε μας έδωσε σημασία». Αυτός ο καημένος ήταν άσωτος· εγώ ήξερα λεπτομέρειες από την ζωή του. Έφυγε μετά άλλος άνθρωπος. Χίλιες φορές να σκανδαλισθούν οι άλλοι. Δεν μπορείς, για να αναπαύσης τον έναν με μια εξήγηση, να καταστρέψης τον άλλον.

Η σωστή επικοινωνία με τον πνευματικό

Ένας πνευματικός άνθρωπος, όταν θέλη να βοηθήση κάποιον, προσπαθεί να τον συνδέση με τον Χριστό και όχι να τον δέση με τον εαυτό του. Στην συνέχεια χαίρεται, όταν καταφέρη να τον συνδέση με τον Χριστό, και ο άλλος αγωνίζεται προσβλέποντας στον Χριστό. Τότε και ο ένας και ο άλλος έχει τον μισθό του και τα πράγματα πάνε κανονικά. Όταν όμως ο άνθρωπος αγωνίζεται και κοιτάζη πώς να ευχαριστήση αυτόν που προσπαθεί να τον συνδέση με τον Χριστό, αν δηλαδή μια ενέργειά του θα στενοχωρήση ή θα χαροποιήση εκείνον, και δεν κοιτάζη πως ο Χριστός βλέπει αυτήν την ενέργειά του, τότε ούτε τον άνθρωπο που τον βοηθάει ευχαριστεί, ούτε τον Χριστό, αλλά ούτε ο ίδιος ωφελείται, γιατί δεν δέχεται θεϊκή βοήθεια. Δηλαδή ούτε ο Χριστός ούτε ο πνευματικός χαίρεται γι' αυτό το οποίο κάνει, αλλά ούτε ο ίδιος βοηθιέται, για να ξεπεράση μια δυσκολία. Ας υποθέσουμε ότι ψάλλει μια αδελφή και σκέφτεται: «Άραγε ψάλλω καλά; Θα χαρή η Γερόντισσα;». Ε, αυτή δεν βοηθιέται. Ενώ, αν ψάλλη για τον Χριστό, τα πράγματα πάνε κανονικά· και καλά θα ψάλλη και την Γερόντισσα θα ευχαριστήση.

- Γέροντα, όταν κανείς δεν καταλάβη σωστά αυτό που του είπε ο πνευματικός, φταίει;

- Κοίταξε, αν δεν κατάλαβε, επειδή είχε μια επιθυμία και ο νους του ήταν εκεί, πάλι φταίει. Μερικοί το θέλημα το δικό τους το κάνουν θέλημα του Θεού. Ρωτάει λ.χ. κάποιος τον πνευματικό του για ένα πρόβλημά του και έχει στο λογισμό του την λύση που θέλει, που τον αναπαύει. Ο πνευματικός του λέει τι πρέπει να κάνει και αυτός καταλαβαίνει ότι του είπε να κάνει αυτό που ήθελε, και το κάνει με χαρά, νομίζοντας κιόλας ότι κάνει υπακοή. Και αν του πη μετά ο πνευματικός «γιατί ενήργησες έτσι;», του λέει: «Έτσι δεν μου είπες να κάνω;»

Αλλά και μερικές φορές, αυτό που λέει ο πνευματικός, δεν είναι να το πάρη κανείς κατά γράμμα. Μπορεί να είναι τρόπος του λέγειν. Θα σας πω μια περίπτωση, για να καταλάβετε. Μια σαρανταπεντάρα καθηγήτρια, που είχε και παιδιά, είχε μπλέξει έναν δεκαεξάχρονο μαθητή της. Το παιδί έφυγε από το σπίτι και συζούσε με την καθηγήτρια. Όταν ο πατέρας του ήρθε στο Καλύβι και μου είπε τον πόνο του, του είπα να κάνη για το θέμα αυτό ό,τι του πη ο πνευματικός του. Πήγε λοιπόν ο καημένος στον πνευματικό και μετά ήρθε πάλι σ' εμένα. Εγώ είχα εκείνη την ημέρα την Εξαρχία του Πατριαρχείου[9] , δεν μπορούσα να συζητήσω μαζί του και του είπα: «Να κάνης ό,τι σου είπε ο πνευματικός σου». Αυτός δεν έφευγε – και ευτυχώς που δεν έφυγε και επέμενε. Κάποια στιγμή που ευκαίρησα, τον είδα λίγο και μου είπε: «Γέροντα, αποφάσισα να την σκοτώσω αυτή την γυναίκα, γιατί έτσι μου είπε ο πνευματικός μου». «Για στάσου, καλέ μου άνθρωπε, του λέω, τι ακριβώς σου είπε ο πνευματικός;». «Μου είπε: "Αυτή η γυναίκα είναι για σκότωμα"». Καταλάβετε; Ο πνευματικός είπε, τρόπος του λέγειν, «αυτή η γυναίκα είναι για σκότωμα», όχι να την σκοτώση! Από τότε δεν λέω σε κανέναν: «να κάνης ό,τι σου είπε ο πνευματικός», αλλά ρωτάω τι του είπε ο πνευματικός ...;

- Μπορεί, Γέροντα, να ζητάη κάποιος βοήθεια από τον πνευματικό του και συγχρόνως να προτείνη και την λύση;

- Εμ τότε, τι βοήθεια ζητάει; Άλλο είναι να πη ταπεινά σαν λογισμό στον πνευματικό του τι νομίζει ότι θα τον βοηθήση – αυτό επιβάλλεται – και άλλο είναι να επιμένη ότι ο λογισμός του αυτός είναι σωστός. Τότε είναι που δεν κάνει ο άνθρωπος προκοπή. Είναι σαν να πηγαίνη στον γιατρό και να του λέη: «Αυτό το φάρμακο να μου δώσης». Ο άρρωστος οφείλει να κάνη υπακοή στον γιατρό· δεν θα του υποδείξη τι είδους φάρμακα θα του δώση. Δεν είναι εδώ θέμα ορέξεως, όπως με τα φαγητά και τα γλυκά, για να πη κανείς: «Θέλω μπακλαβά ή θέλω κανταΐφι». Ανάλογα με την πάθηση ο γιατρός δίνει και το φάρμακο.

Άγ. Παΐσιος Αγιορείτης

Πηγή: 1myblog.pblogs.gr